

HARJA VALTA

Harjavallan kaupunki
Hyvinvointikertomus 2025

SISÄLLYSLUETTELO

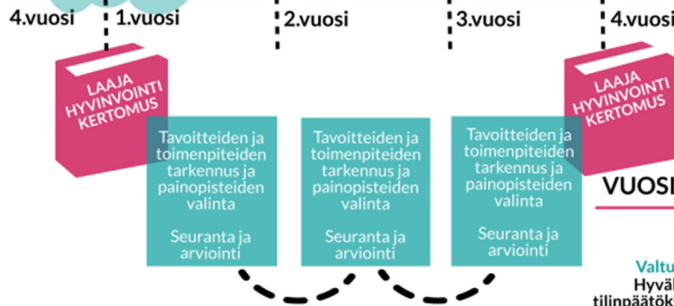
1. Hyvinvointikertomus 2025	3
2. Terveyden edistämisen aktiivisuus.....	4
3. Hyvinvointi toteutuu laadukkaissa peruspalveluissa	6
4. Indikaattorien osoittama väestön hyvinvointi.....	16
4.1 Elinolot	17
4.2 Elintavat	19
4.3 Päihteet ja rahapelit.....	22
4.4 Terveydentila	25
4.5 Mielensterveys	26
4.6 Elämänlaatu	26
4.7. Osallisuus	28
4.8 Turvallisuus	30
4.9 Sivistystoimi	32
4.10 Kulttuuritoimi.....	33
4.11 Tekninen ja ympäristötoimi.....	34
4.12. Liikunta- ja nuorisotoimi	35
4.13 Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen rakenteet kunnassa	36
5. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat.....	41
6. Käsittely toimitelmissä.....	41

1. Hyvinvointikertomus 2025

Hyvinvointikertomus on kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, suunnittelun, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Sen tavoitteena on koota hyvinvointitietoa päätöksenteon tueksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6§ pykälän säädetyin mukaisesti hyvinvointikertomuksessa kartoitetaan laaja-alaisesti ikäryhmittäin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin nykytilaa ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Kunnan tehtävä kuntalain 1§ mukaisesti on luoda kuntalaisille puitteet oman hyvinvoinnin rakentamiseksi, kannustaa asukkaita huolehtimaan omasta hyvinvoinnista sekä seurata kuntalaisten terveyttä ja hyvinvoinnin tilaa säännöllisesti. Hyte (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) - työ on pitkäjänteistä työtä, ennaltaehkäisevistä ja terveyttä edistävästä toimista saadut hyödyt ja säästöt näkyvät usein vasta vuosien päästä. Hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia päätöksiä ja toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Tästä syystä eri palvelualojen välinen yhteistyö on erityisen tärkeää. Tämä dokumentti on suppea vuosittainen hyvinvointikertomus vuodesta 2025. Laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma valmistellaan kerran valtuustokaudessa. Sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain ja näistä raportoidaan valtuustolle.

Hyvinvointikertomus prosessina

VALTUUSTOKAUSITTAIN TOISTUVA SYKLI

VUOSITTAIN TOISTUVA SYKLI

Huomioi

Valtuustokauden lopussa laaja hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin tilaa, kokoaa tehdyn työn ja ehdottaa pitkän aikavälin tavoitteet seuraavalle valtuustolle. Uusi valtuusto tarkentaa laajan hyvinvointikertomuksen vuosittaiset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

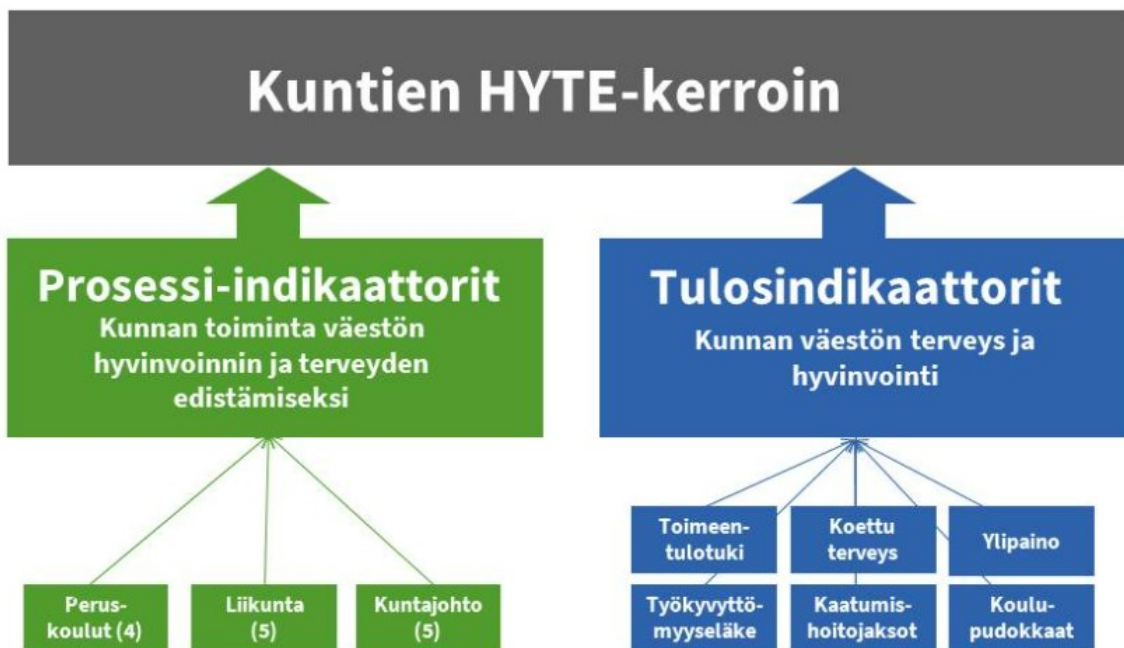

2. Terveyden edistämisen aktiivisuus

TEAvisari on työväline kunnille ja kouluille hyte–työn suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin. Tiedot kuvaavat terveydenedistämiseksi eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAvisarissa arvioidaan kuntajohtoa, liikuntaa, kulttuuria ja peruskoulua, lukiokoulutusta ja ammatillista opetusta seitsemän näkökulman kautta: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnat. TEAvisarin tuloksista ja mittareista löytyy lisää TeaViisari. Harjavallan HYTE-kertoimeen vaikuttavat TEAvisarit löytyvät: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>.

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön vuodesta 2023 alkaen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja

terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Hyte-kerroin määräytyy prosessi- ja tulosindikaattoreiden perustella. Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit kerätään TEAviisari tuloksista, jotka mittaavat nykytilannetta ja ne liittyvät peruskoulujen toimintaan, liikunnan edistämiseen sekä kuntajohdon toimintaan hyvinvoinnin edistämiseksi. Toisena indikaattorikonaisuutena ovat tulosindikaattorit, jotka ilmaisevat väestössä tapahtunutta hyvinvoinnin ja terveydentilan muutosta. Indikaattoreiden soveltuvuutta arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule aina olemaan samoja. Eri indikaattoreiden painotus Hyte-kertoimen vaikuttavuuteen vaihtelee. Kertoimeen vaikuttavien indikaattoreiden tarkoitus on kuvata laaja-alaisesti kunnan tekemää terveyden ja hyvinvoinnin edistävää työtä ei niinkään yksittäisiä toimia.

3. Hyvinvointi toteutuu laadukkaissa peruspalveluissa

Kaupungin strategisena tavoitteena on kasvattaa asukasmäärää. Sivistyspalveluiden tavoitteena on hyviä ja kattavia palveluita järjestämällä edesauttaa tavoitteen saavuttamista.

Kaupunkistrategian hyvinvointiohjelman strategisena painopisteenä vuodelle 2025 oli turvallisuus ja viihtyisyys sekä henkilöstön hyvinvointi. Tavoitteena oli sujuva yhteistyö ja -toiminta kaupungin eri toimialojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Laadukkaita peruspalveluita, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluita sekä hyvinvointityötä kehitettiin, jotta yhä useampi kuntalainen, mutta myös Harjavallan muuttoon harkitseva, pystyisi löytämään mielekkäitä tapahtumia ja harrastuksia.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa aiempaa enemmän painottuvat pedagogiset menetelmät ja ratkaisut. Näillä tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistetään hyvinvointia. Nykyinen varhaiskasvatuslaki astui voimaan 1.9.2018. Harjavallan kaupungissa on kolme päiväkotia; Vinnari, Joenranta ja Pohjoisranta. Vinnarin päiväkodissa järjestetään kaupungin lasten vuorohoito. Vinnarin päiväkodissa on myös ns. päivälapsia. Varhaiskasvatuspalveluissa sekä pienten lasten että osin subjektiivisen kokopäiväisen hoidon suhteellinen määrä on lisääntynyt.

Työnantajana Harjavallan kaupunki panostaa varhaiskasvatuksen työympäristön ja työolosuhteiden edelleen kehittämiseen ja tarjoaa henkilöstölle mahdollisuuksia osallistua täydennyskoulutukseen ja kelpoisuuksia täydentävään tutkintokoulutukseen.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välinen vuoropuhelu on jatkuvaa ja merkittävää. Yhteistyö on tiedon välittämistä, yhteisten menettelytapojen etsimistä ja hyvien käytäntöjen vaihtamista. Lisätietoa Harjavallan varhaiskasvatuksesta indikaattorien kommentteissa.

Perusopetus

Perusopetuksen tarkoituksena on kasvattaa ja opettaa oppivelvollisuusikäisiä opetussuunnitelmassa määritellyllä tavalla ja päästä esitettyihin tavoitteisiin vuorovaikutuksessa huoltajien kanssa.

Vuosiluokkien 1–6 perusopetusta järjestetään Pirkkalan koulussa sekä Keskustan alakoulussa ja vuosiluokkien 7–9 perusopetusta Keskustan yläkoulussa. Keskustan alakoulun vaativan tuen ryhmässä voi opiskella myös esiopetusikäisiä lapsia.

Perusopetuslain tarkoittaman koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Aamu- ja iltapäivätoiminnalla edistetään lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta, ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja lisätään osallisuutta. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Pirkkalan ja Keskustan alakouluilla. Toiminta-aika sijoittuu aikavälille klo 6.30–17.00 siten, että henkilöstömäärän takia Keskustan alakoulun toiminta-ajat ovat jonkin verran Pirkkalan koulun vastaavia laajemmat. Koululaisten kesätoimintaa (aamu- ja iltapäivätoimintaa) järjestettiin Keskustan alakoulun tiloissa ja ympäristössä kesäkuun 2025 alun ja juhannuksen välisenä aikana arkipäivisin klo 8–16. Ohjaajina toimivat sivistyspalveluiden koulunkäynninohjaajat. Toiminnasta veloitettiin erillinen maksu. Perusopetuksen oppilaille tarjottiin kesäloman ajan mahdollisuus lounaaseen arkipäivisin.

Kaupungissa toimivaan lastensuojelulaitokseen sijoitetuille 1.–9. luokan oppilaille järjestettiin opetusta sekä lastensuojelulaitoksen omissa tiloissa että Keskustan alakoulun tiloissa. Lastensuojelulaitoksessa annettavalla opetuksella turvataan laitokseen sijoitettujen peruskouluikäisten nuorten oikeus perusopetukseen silloin, kun lapsen tai nuoren elämäntilanne edellyttää erityisiä opetusjärjestelyjä.

Harjavallan kaupunkistrategian hyvinvointiohjelman mukaisesti perusopetuksessa edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja tehostetaan ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä yhteistyössä hyvinvointialueen järjestämien palveluiden kanssa. Harjavallassa tehostetun ja erityisen tuen sekä

vaativan erityisen tuen oppilaita on merkittävästi enemmän verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon.

Pirkkalan alakoulussa oli lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 109 oppilasta: kuusi yleisopetuksen ryhmää ja kaksi pienryhmää erityisen tuen oppilaille, toinen 2.–4. luokan ja toinen 5.–6. luokan oppilaille. Pienryhmän oppilaita integroidaan yleisopetuksen ryhmiin mahdollisuuksien mukaan. Pirkkalan koulun oppilaista 42 prosentilla on tehostetun tai erityisen tuen päätös. Oppilasta 5 % on S2-oppilaita. Keskustan alakoulussa oli lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 291 oppilasta. Koulussa aloitti lukuvuoden 2024–2025 alussa viisi erityisopetuksen pienryhmää sekä kolme vaativan erityisen tuen ryhmää. Vaativan erityisen tuen (Vertti) ryhmiin on resursoitu riittävä määrä henkilökuntaa vastaamaan tähän tuen tarpeeseen. Erityisen tuen ryhmistä yksi on lastensuojelulaitoksen 1.–6. -luokkien oppilasta koostuva ryhmä. Koulun opetusryhmistä 15 oli yleisopetuksen ryhmiä eli tavallisia koululuokkia. Suuri osa tukea tarvitsevista oppilasta käy koulua näissä opetusryhmissä. Koulun viidessä erityisopetuksen ryhmässä on yhteensä 52 oppilasta, jotka tarvitsevat kokoaikaista erityistä tukea. Koulussa on useita oppilaita, joilla on kehitysvammadiagnoosi.

Keskustan alakoulussa tarjotaan valmistavaa opetusta, jossa opiskelun painopisteenä on suomen kielen opiskelu. Opetukseen osallistuvat kaikki Harjavallan perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaat. Opetuksesta vastaa yksi opettaja. Koulussa on kolme vaativan erityisen tuen ryhmää, joissa opiskelee yhteensä 20 oppilasta. Vaativan erityisen tuen oppilaat (Vertti) tarvitsevat kaikissa arjen tilanteissa erityistä huomiota eli vaativaa erityistä tukea. Osa oppilasta on esiopetuksen oppilaita. Lapsilla on usein vaikeita kielellisiä haasteita, kehitysvamma- tai autismidiagnoseja. Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti toiminta-alueittain tai yksilöllistetyin oppisisällöin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt perusopetukseen hankerahaa tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2024–2026. Tällä hankerahoituksella on palkattu Keskustan alakouluun yksi erityisluokanopettaja ja kolme koulunkäynninohjaajaa koko lukuvuodeksi 2024–2025. Avustus maksetaan vuosina 2025 ja 2026 sillä ehdolla, että eduskunta myöntää tarkoitukseen määrärahat. Tätä päätöstä ei ole vielä tullut.

Koulukeskuksen lisärakennus- ja peruskorjaushankkeen toteuttaminen käynnistyy, kun asemakaavasta tehdyt valitukset saadaan käsiteltyä loppuun. Rakentamaan päästään todennäköisesti talousarviovuoden 2026 tai 2027 aikana.

Keskustan yläkoulu

Keskustan yläkoulu järjestää perusopetusta 7.–9. lk:lle Myllykatu 3C:ssä sekä Eemelin lastensuojelulaitoksen yhteydessä olevassa koulutilassa. Keskustan yläkoulussa oli lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 211 oppilasta 14 opetusryhmässä. Opetusryhmistä yhdeksän oli yleisopetuksen luokkia, yksi oli joustavan perusopetuksen luokka sekä kolme luokkien 7–9 pienryhmää. Lisäksi Eemelin lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimi 7-9H pienryhmä. Eemelissä toimiva yläkoulun ryhmä on tarkoitettu pääasiassa muualta Harjavaltaan sijoitetuille nuorille. Joustavan perusopetuksen ryhmä (JOPO) on tarkoitettu oppilaille, joiden koulumotivaatio on heikko ja jotka ovat tästä syystä vaarassa jäädä ilman päättötodistusta. Valintakriteereistä tiedotetaan huoltajia keväällä ja oppilaat valitaan saapuneiden hakemusten perusteella. Erityisen tai tehostetun tuen piirissä oli 35 % kaikista yläkoulun oppilaista.

Perusopetuksen oppilasmäärät ja oppilasennusteet 2024–30

2024–25	2025–26	2026–27	2027–28	2028–29	2029–30	2030–31
611	612	578	538	520	508	465

Tukioppilastoiminta

Yläkoulussa järjestetään aktiivista tukioppilastoimintaa. Tukioppilaat järjestävät kummitunteja 7. luokkalaisille ja ovat mukana tulevien 7. luokkalaisten yläkouluun tutustumispäivässä toukokuussa sekä ryhmäyttämässä elokuussa sekä järjestävät erilaisia tempauksia lukuvuoden aikana.

Oppilaskuntatoiminta

Yläkoulussa on aktiivinen oppilaskunta, joka pitää kahviota ruokavälitunnilla sekä järjestää oppilaille teemapäiviä sekä yläkoulun taksvärkkipäivän. Keväällä vietetään ysipäivää ja järjestetään perusopetuksen päättymisen kunniaksi 9. luokille juhlalounas kutsuvieraineen.

Terveyspäivä, kulttuuri, liikunta ja kerhot

Yläkoulussa järjestetään terveyspäivä osana arjen taitojen monialaista oppimiskokonaisuutta. Koko koulun liikuntapäiviä on kaksi kertaa lukuvuodessa. 8. luokkalaiset osallistuvat vuosittain Taidetestaaja-hankkeen kautta kulttuuritapahtumiin. Kulttuurikasvatussuunnitelma on myös käytössä ja yhteistyö Emil Cedercreutzin museon ja Harjavallan kirjaston kanssa. Harrastuksen Suomen mallin mukaista kerhotoimintaa on myös tarjolla.

Huoltajaillat ja yhteistyö

7. luokkalaisten huoltajille järjestetään lukuvuoden alussa tutustumishuoltajailta. Lisäksi 8. luokkalaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään toiminnallinen huoltajailta, jossa aiheina ovat nuorisovaltuustolta tulleen toiveen mukaisesti somekiusaaminen ja nuorten mielenterveysongelmat. 9. luokille on jatko-opinnoista huoltajailta. Luokanvalvojat käyvät kaikkien yläkoulun oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa lukuvuosittain oppimiskeskustelut.

Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa

Bolidenin kanssa on pitkään jatkunut yhteistyö oppilasvierailujen ja yritysesittelyjen osalta. Rotarien kanssa on pitkään jatkunut yhteistyöhanke Tienaa hyvällä käytöksellä työpaikka. Syksyllä jokainen luokka päättää luokanvalvojansa kanssa yhteistyönä luokalleen käyttökriteerit. Luokka äänestää keväällä parhaiten niitä noudattaneen oppilaan, joka saa kesätyöpaikan Rotarien kautta. Yläkoululla järjestetään tet-jaksot 8. ja 9. luokkalaisille.

Koulurauhan julistus Harjavallassa

2024–2025 lukuvuonna yläkoulun ja lukion opiskelijat olivat mukana suunnittelemassa koulurauhanjulistustapahtumaa elokuussa yhdessä muiden koulujen oppilaiden kanssa.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yläkoululla ja lukiossa kokoontuu n. 3 krt vuodessa yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä, jossa ovat mukana oppilaiden tai opiskelijoiden edustajat, tukioppilaiden ohjaaja (yläkoulu), opettajien edustaja, erityisopettaja, apulaisrehtori, koulupsykologi, terveydenhoitaja, kuraattori, opo, nuoriso-ohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä, lisäksi voidaan kutsua muita asiantuntijoita aiheen mukaan. Ryhmiä voisi kutsua myös hyvinvointiryhmiksi, sillä niissä suunnitellaan hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä ja keskustellaan hyvinvointia mahdollisesti heikentävistä asioista yleisellä tasolla.

Harjavallan lukio

Lukiokoulutus antaa valmiudet hakeutua yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoihin sekä lukion oppimäärään perustuviin ammatillisiin opintoihin. Lukiokoulutuksen järjestämisessä huomioidaan lukiokoulutuksen yhteys peruskoulun aineenopetukseen. Lukiolla on velvollisuus korkeakoulu yhteistyöhön. Ylioppilastutkinnon merkitys on korostunut osana korkeakoulujen todistusvalintauudistusta.

Lukiolla on erittäin aktiivista opiskelijakunta- sekä kansainvälisyystoimintaa. Lukiolla on yhteistyötä Satakunnan urheiluakatemian kanssa. Tavoitteellisesti urheileva Harjavallan lukion opiskelija voi käydä aamutreeneissä Porissa. Lisäksi tänä lukuvuonna on järjestetty jäähallivuoroja yhdessä yläkoulun oppilaiden kanssa. Lukiolla on myös yritysvierailuja Bolideniin ja paikallisiin yrityksiin. Valittavissa on yrittäjyysopintojaksot. Lukiolla on yhteisiä opiskelijoiden hyvinvointia lisääviä tapahtumia naapurilukioiden kanssa lentopallo-otteluiden merkeissä. Lukiolla on ollut myös hyvinvointipäivä ja liikuntapäivä.

Lukion huoltajaillat

Huoltajaillat järjestetään 1. vuoden opiskelijoille lukio-opinnoista ja 2. vuoden opiskelijoille jatko-opinnoista ja yo-kokeista.

Tutortoiminta ja opiskelijoiden oma olohuone

Lukiolla on tutoropiskelijatoimintaa. Tutorit auttavat aloittavia opiskelijoita lukio-opintoihin siirtymisessä. Lukiolaisilla on myös suosittu olohuone, jossa kaikki opiskelijat viettävät vapaa-

aikaansa. Siellä voi pelata biljardia, ilmakiekkoa, tehdä palapelejä, kuunnella musiikkia tai jutella muiden opiskelijoiden kanssa.

Liikunta ja ulkoilu

Liikunnan ja ulkoilun palveluilla edistetään kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Liikunta- ja ulkoilupalveluiden tärkeimpänä tehtävänä on kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävien terveys- ja kuntoliikuntapalveluiden tuottaminen. Liikunnan harrastamiselle taataan monipuoliset toiminnalliset edellytykset. Hyvä yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden, lähikuntien, kaupungin muiden hallintokuntien ja Karhukuntien kanssa on avainasemassa toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kolmannen sektorin toimijoita tuetaan vuosittain perus- ja kohdeavustuksin.

Lapsille ja nuorille tarjotaan liikuntapalveluja, jotta lapset ja nuoret saadaan jo varhaisessa vaiheessa ymmärtämään liikunnan ja hyvän elämän välinen yhteys. Kaikille peruskoululaisille turvataan kuusi uintikertaa uimahalliin ja rajaton päiväkäyttö liikuntahalliin.

Terveys- ja kuntoliikunnan palvelut ja asiakasmäärät on saatu koronaa edeltävälle tasolle. Tavoitteeksi on asetettu, että yhä useampi työssäkäyvä pysyy työkykyisenä koko työuransa. Omasta kunnostaan huolehtivat eläkeläiset ovat terveempiä kuntalaisia. Ohjattujen liikuntaryhmien ja osallistujien määrää on palautunut normaalille tasolle.

Nuorisotyö

Nuorisotyön tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista. Nuorisotyö on luonteeltaan ennaltaehkäisevää. Toiminnassa korostuu yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus, nuorten osallisuus sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Näitä teemoja toteutetaan järjestämällä mm. nuorisotila-toimintaa sekä erilaisia tapahtumia ja teemailtoja. Nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään nuorten osallisuuden

vahvistamiseksi. Nuorisotyö tekee yhteistyötä mm. koulujen, etsivien nuorisotyöntekijöiden, seurakuntien sekä lähikuntien kanssa nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi sekä palveluiden monipuolistamiseksi. Nuorisotyössä tarjotaan edellytyksiä myös omaehtoiselle nuorisotoiminnalle tarjoamalla toimintatiloja, toimintavälineistöä sekä taloudellista tukea avustusten kautta

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tukea koulutuksen ja työn ulkopuolella olevia nuoria ja ohjata heitä heille kuuluviin palveluihin. Etsivä nuorisotyö toimii moniammatillisissa tiimeissä ja viranomaisverkostoissa mm. oppilaitosten, nuorisotyön, hyvinvointialueen ja työvoimaviranomaisten sekä puolustusvoimien kanssa. Etsivä nuorisotyö aloittaa työnsä nuoren kanssa nuoren antamien tietojen perusteella. Myös viranomainen voi ilmoittaa nuoren yhteystiedot etsivään nuorisotyöhön. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, joka tarjoaa nuorelle varhaisen kontaktin luotettavaan aikuiseen maksuttomasti ja vapaaehtoisesti. Etsivä nuorisotyö pyrkii vastaamaan nuoria koskettaviin ilmiöihin nopealla reagoinnilla. Harjavallassa arvioidaan olevan 15–28-vuotiaita nuoria palveluiden ulkopuolella tilanteesta ja toimintavuodesta riippuen 52–86.

Kirjasto - ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosyksikön tavoitteena on kirjastolain mukaisesti edistää asiakkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin; tiedon saatavuutta ja käyttöä; lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa; mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen; sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteena on järjestää ajantasaiset, saavutettavat ja riittävin resurssein varustetut kirjasto- ja tietopalvelut sekä kulttuuripalvelut eri ikä- ja kohderyhmille.

Kirjasto on osa Satakirjastojen yhteisjärjestelmää, johon kuuluvat kaikki Satakunnan kunnat. Yhteisjärjestelmän ja toimivan logistiikan ansiosta kirjaston asiakkaille on tarjolla maksuttomasti koko maakunnan yleisten kirjastojen aineisto. Kirjastossa on käytössä omatoimiaika arki-aamuisin,

jolloin asiakkaat pääsevät käyttämään kirjaston tiloja ja tietokoneita sekä lainaamaan ja palauttamaan lainausautomaattia käyttäen.

Kirjasto- ja kulttuuritoiminnan tärkeänä osa-alueena on lapsiin ja nuoriin kohdistuva työ, kuten erilaiset kirjastoseikkailut, tiedonhaunopetukset ja kirjavinkkaukset varhaiskasvatuksen, perus- ja lukio-opetuksen ryhmille. Näiden lisäksi kirjastossa tehdään ns. hakeutuvaa kirjastotyötä erityisryhmien kanssa, kuten kuntouttavan työtoiminnan ja kehitysvammaisten nuorten ja nuorten aikuisten kanssa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut on sitoutunut toiminnassaan sivistyslautakunnan hyväksymään kulttuurikasvatussuunnitelmaan, jossa on mukana useita kulttuuritoimijoita myös kolmannelta sektorilta.

Toiminnassa on huomioitu väestön ikääntyminen ja asetettu ikäihmisten kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhdeksi tärkeäksi painopistealueeksi. Seniori-ikäisille järjestetään omia kerhoja, ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat aktiivisesti mukana vanhustenviikon tapahtumatarjonnassa. Kirjastolla on myös edustus vanhusneuvostossa. Harjavallan kirjasto on osa valtakunnallista digitukiverkostoa ja tarjoaa digitukea asiakkaille sekä henkilökohtaisena palveluna että ryhmäopastuksena resurssiensa mukaisesti.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tehdään paljon yhteistyötä kaupungin eri yksikköjen ja kolmannen sektorin toimijoiden kuten varhaiskasvatuksen, koulutoimen, nuorisotoimen, Sataopiston, musiikkiopiston ja erilaisten yhdistysten kanssa. Kirjasto- ja kulttuuritoiminnalla tuetaan lasten, nuorten, perheiden, yksinelävien ja ikäihmisten hyvinvointia ja elämän merkityksellisyyttä sekä osaltaan ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja ongelmien kasautumista. Tavoitteena on lisätä myös asiakkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa palvelujen sisältöihin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yksikkö järjestää kaupungin virallisia juhlia. Vuosittain järjestetään myös useita muita kulttuuritapahtumia Harjavalta-salissa, kirjastossa ja muissa kaupungin tiloissa, usein yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden hallintokuntien kanssa. Asiakkaille tarjotaan myös omakustanteisia teatterimatkoja. Kirjaston näyttelytilassa järjestetään näyttelyitä ja kirjastossa on Harjavallan Sotaveteraanien pysyvä perinnenäyttely, Kun käsky kävi. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen henkilökunta osallistuu kaupungin viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseen ja toteuttamiseen sekä toimittaa kaupungin Vallan Väylä –tiedotuslehteä.

Museotoimi

Museotoimen tavoitteena on museolain mukaisesti ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Harjavallan kaupungin museotoimi sisältää Emil Cedercreutzin museon (ECM) ja Huittisten museon (HuMu).

Emil Cedercreutzin museo on taide- ja kulttuurihistoriallinen museo, jonka omistaa Emil Cedercreutzin säätiö. Museon hallinnasta ja hoidosta vastaa Harjavallan kaupunki Emil Cedercreutzin säätiön ja Harjavallan kaupungin kesken vuonna 2021 solmitun hallintasopimuksen perusteella.

Museo koostuu taiteilijakoti Harjulasta, Maahengen temppelistä kansatieteellisine kokoelmineen, taidemuseosta kuvanveisto-, maalaus- ja siluettikokoelmineen, veistospuistosta sekä vaihtuvien näyttelyjen tiloista. Museon tallennus-, tutkimus-, opetus-, tapahtuma- ja näyttelytoiminta kohdentuu Emil Cedercreutzin elämäntyöhön, satakuntalaiseen taiteeseen 1950-luvulta lähtien, satakuntalaiseen agraarikulttuuriin ja näiden tulkintoihin modernin yleisötyön kautta.

Toiminnan painopisteet ovat kokoelmien ja museorakennusten ammatillisessa hoidossa ja kehitystyössä, näyttelytoiminnassa, tapahtumatuotannossa, toiminta-alueelle suuntautuvan kulttuurimatkailun ja imagorakentamisen kehittämistyössä ja yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Museo tekee yhteistyötä mm. kaupungin eri yksiköiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Emil Cedercreutzin museo tarjoaa runsaasti matalan kynnyksen mahdollisuuksia osallistua kulttuuritoimintaan järjestämällä pääsymaksuttomia ja kaikille avoimia tapahtumia. Toiminnassa painotetaan erityisesti lasten ja nuorten kasvun tukemista, aktiivi-ikäisen väestön vapaa-aikapalvelujen monipuolistamista ja ikäihmisten elämänlaadun lisäämistä.

Museo toteuttaa omalta osaltaan sivistyslautakunnan hyväksymää kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Lapsille suunnatun museopedagogiikan tueksi on laadittu tehtävä- ja toimintapaketteja.

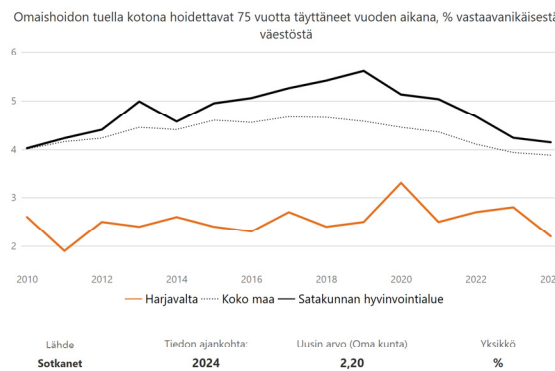
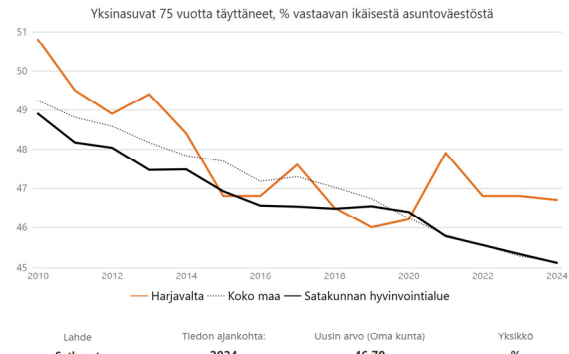
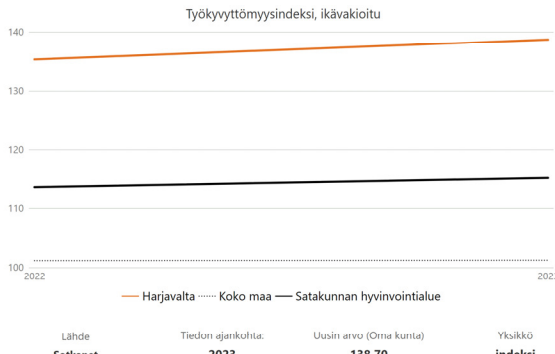
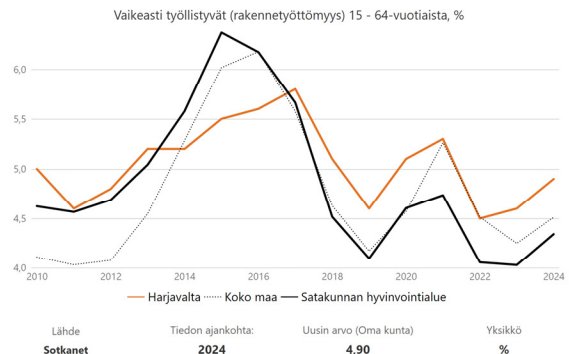
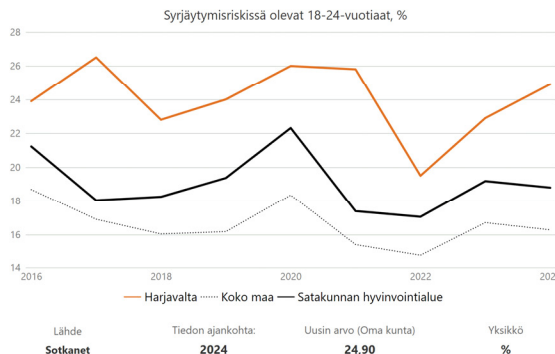
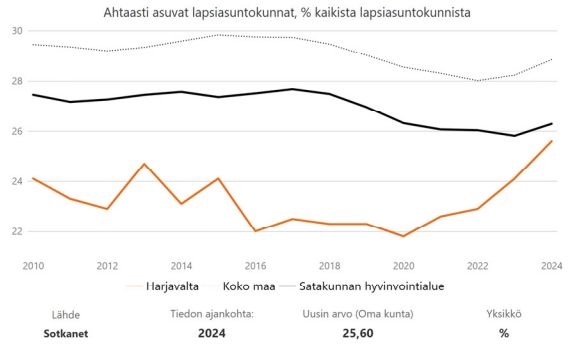
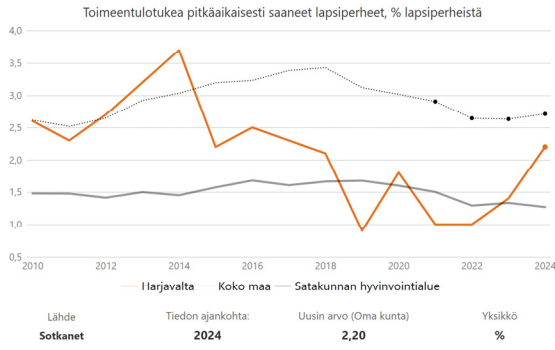
Museo on mukana Satakunnan hyvinvointialueen koordinoimassa Kulttuuriresepti-pilotissa, joka tarjoaa haastavassa elämäntilanteessa olevalle satakuntalaiselle vapaalipun kulttuurikohteeseen. Pilotissa on mukana kohteita eri puolilta Satakuntaa, ja reseptejä jakavat esimerkiksi Satasairaalan OLKA-piste, Satapsykiatria ja Porin syöpäyhdistys.

Museon tapahtumatarjonnassa huomioidaan eri ikäiset kuntalaiset. Museon omien tapahtumien lisäksi järjestetään runsaasti yhteistyötapahtumia. Yhteistyössä Sataopiston kanssa toteutettavien Kulttuuritorstai-luentojen aiheet pyritään valitsemaan monipuolisesti erilaisia yleisöjä kiinnostaviksi. Kotiseutuyhdistys Harjulan Kilta ry:n kanssa toteutetaan mm. Suvirunopäivä ja Joulurunotapahtuma, ja yhteistyötä tehdään myös Killan muistelupiirin merkeissä. Museo on lisäksi vuosittain mukana toteuttamassa vanhustenviikon ohjelmaa.

4. Indikaattorien osoittama väestön hyvinvointi

TIEDOT KUNTAMAISEMA. Otsikoiden alle ensin indikaattorit ja sitten kommentit.

4.1 Elinolot

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden osuus on vaihdellut voimakkaasti tarkastellulla aikajalla. Prosentuaalinen osuus nousussa.

Ahtaasti asuvien lapsiperheiden osuus merkittävästi pienempi verrokkeihin verrattuna, mutta käytä on ollut nouseva 2020 vuodesta.

Syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus on merkittävästi suurempi kuin muualla suomessa. Harjavallan kaupungilla on panostettu etsivään nuorisotyöhön ja ongelma on tunnistettu.

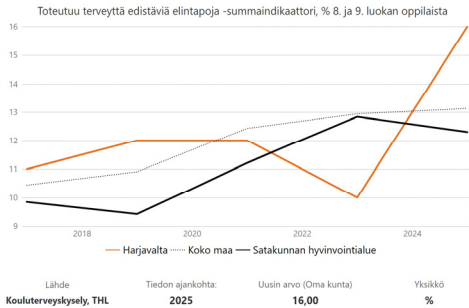
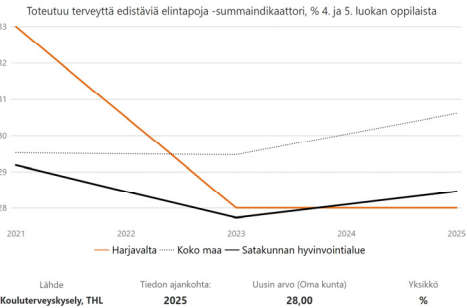
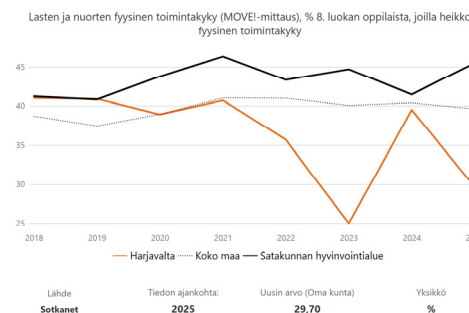
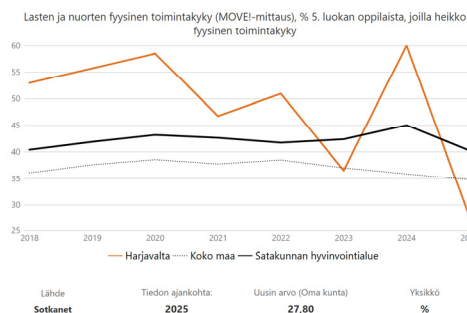
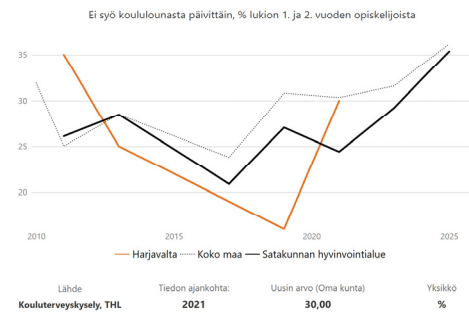
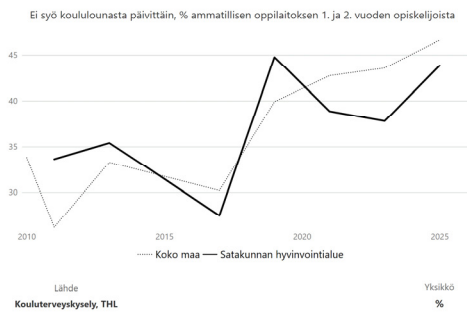
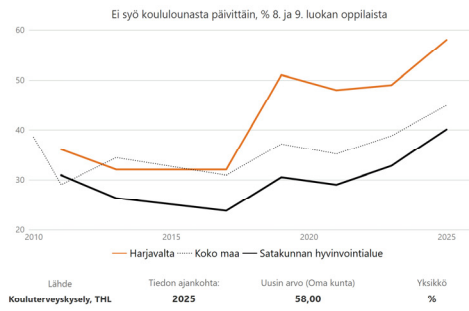
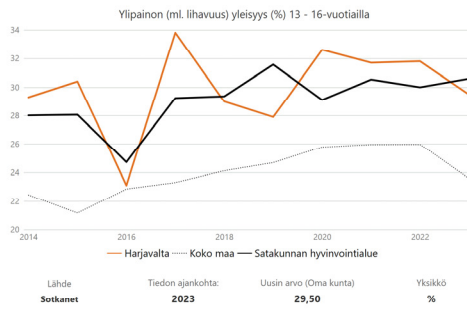
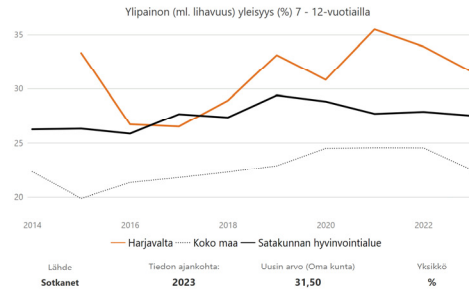
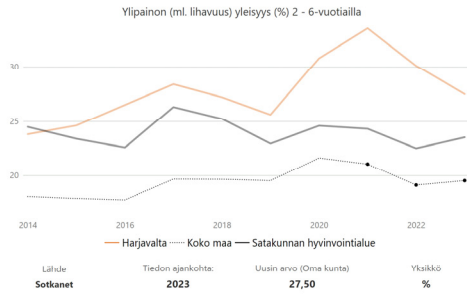
Vaikeasti työllistyvien osuus noudattelee koko maan suhdannetta, mutta on jonkin verran suurempaa Harjavallassa.

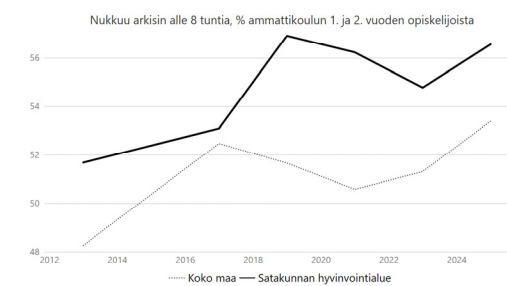
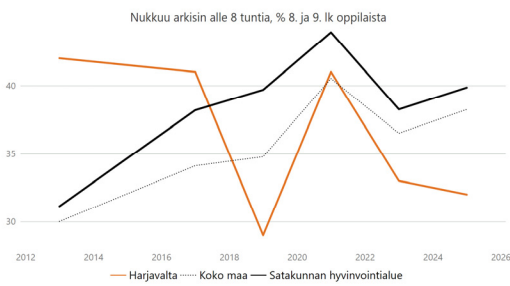
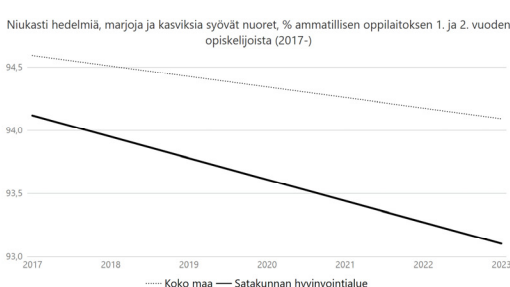
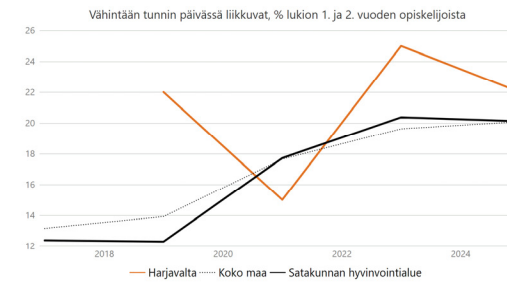
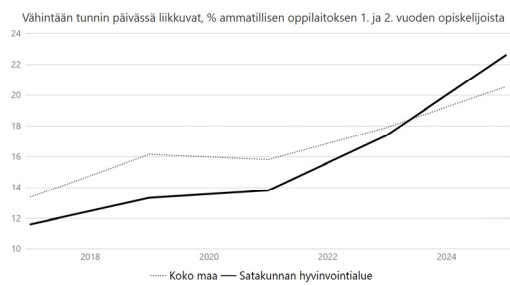
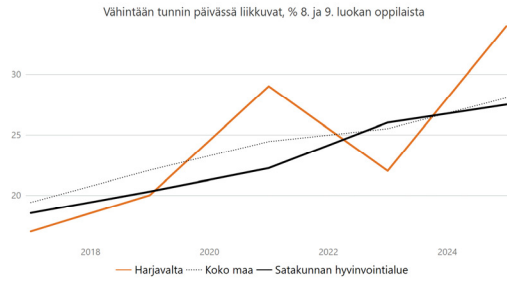
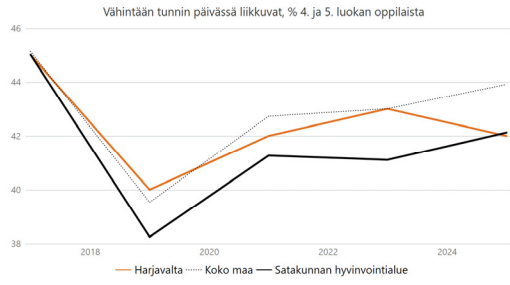
Työkyvyttömyys on suurta koko maahan verrattuna.

Yksinasuvien aikuisten osuus on laskenut vuodesta 2021 mutta on selvästi suurempaa kuin koko maassa.

Omaishoidon asukkaita alueella on vähän. 2025 Harjavalta on mukana omaishoitoon liittyvässä hankkeessa mitä hallinnoi Satakunnan hyvinvointialue.

4.2 Elintavat

Haasteet liittyen lasten ylipainoon, lasten liikkumiseen ja lasten ruokailutottumuksiin on tunnistettu Harjavallassa. Vaikka tulokset noudattelevatkin suurilta osin valtakunnallisia trendejä, on ilmiö huolestuttava.

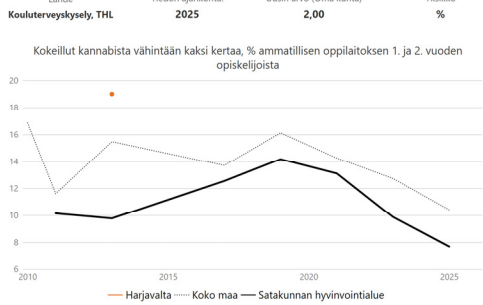
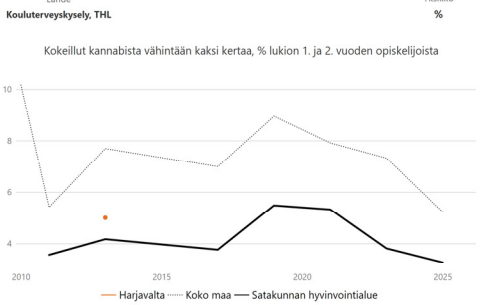
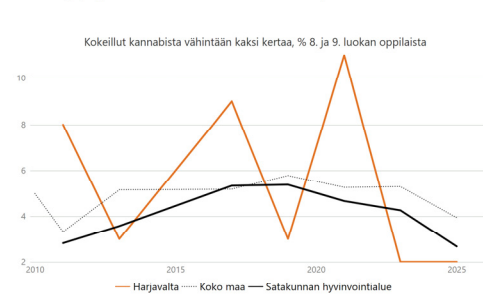
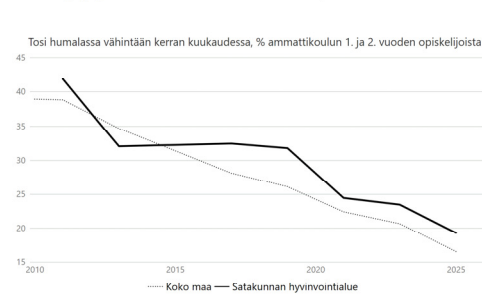
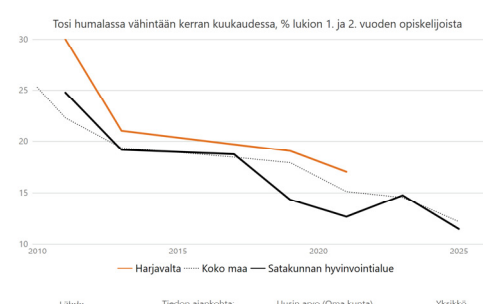
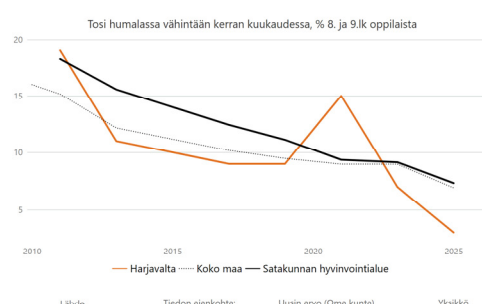
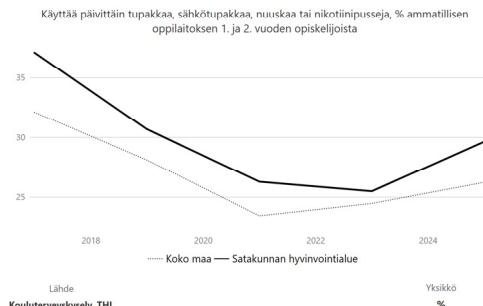
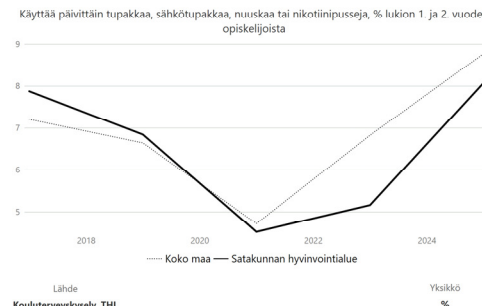
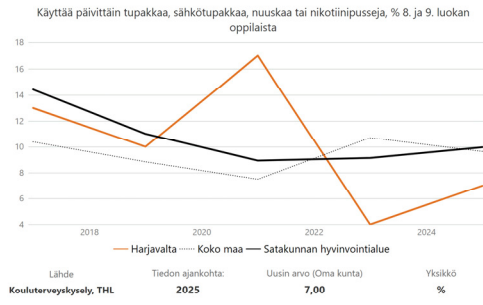
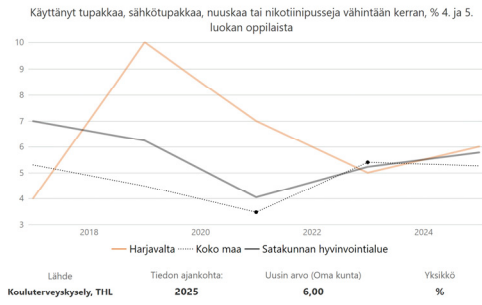
Varhaiskasvatuksessa:

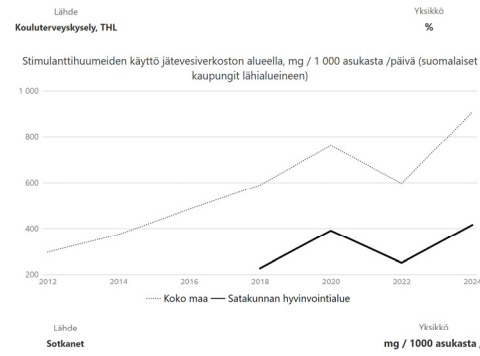
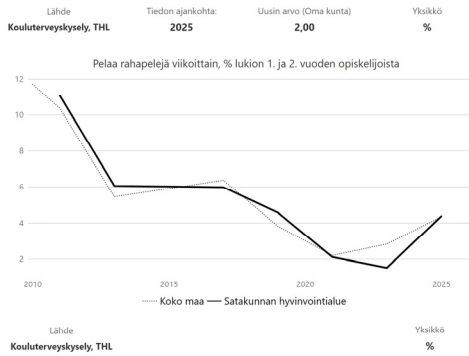
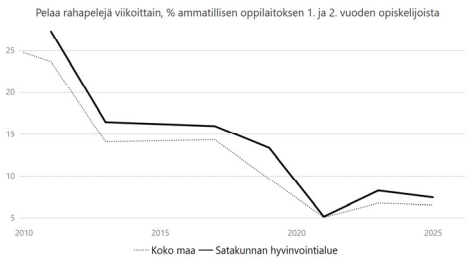
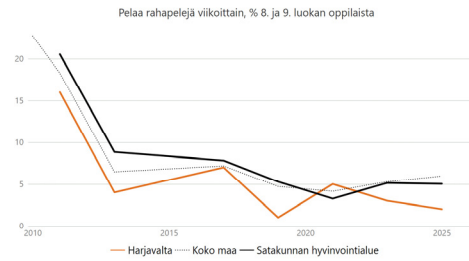
Osallistumisaste 2–6 vuotiailla lapsilla varhaiskasvatukseen Harjavallassa on korkea. Varhaiskasvatuksen arki on strukturoitua ja osallistuessaan varhaiskasvatukseen lapsi saa terveellistä ja monipuolista ravintoa. Varhaiskasvatuksessa myös liikutaan paljon hoitopäivien aikana. Varhaiskasvatusyksiköissä noudatetaan liikunnan vuosikelloa (liikkuva varhaiskasvatus). Liikunnallisen elämäntavan edistämisen tavoitteena on vahvistaa lasten liikunnallista elämäntapaa osana esiopetusta sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Asiakastyytyväisyyskyselyssä huoltajien arvio varhaiskasvatuksessa tarjottaviin aterioihin on 4.1.

Perusopetuksessa:

Vuodelle 2026 on suunniteltu seuraavia toimenpiteitä: Perehtyminen moniammatillisesti nuoria osallistaen niihin syihin, mitkä ovat johtaneet siihen, miksi koululounas jätetään syömättä. Tämän jälkeen suunnitellaan korjaavia toimenpiteitä. Perusopetuslakiin tulee kirjaus liikunnallisen elämäntavan edistämisestä ja se astuu voimaan 1.8.2026. Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa tarkennetaan, miten se näkyy koulun toiminnassa. Move-mittausten luotettavuutta ja tulosten hyödyntämistä on kehitetty yhteisen toimintamallin avulla. Koulujen toiminnallisissa vanhempainilloissa käsitellään monipuolisesti hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä asioita.

4.3 Päähteet ja rahapelit

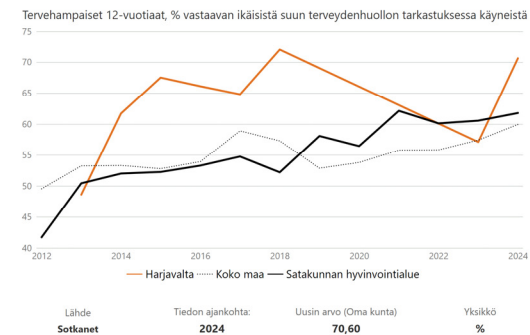
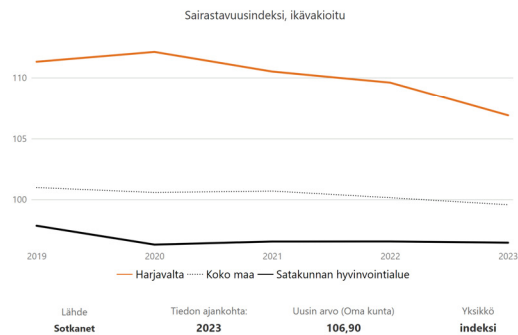
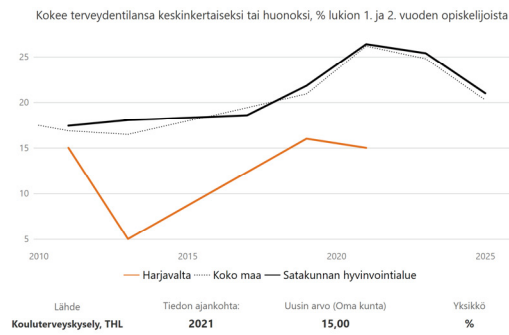
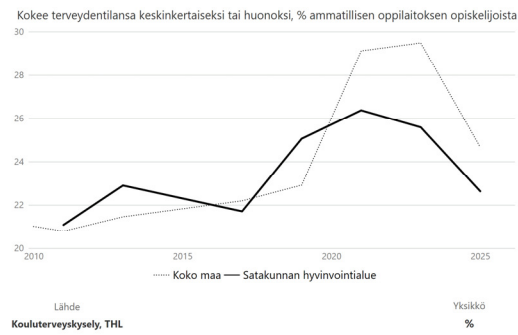
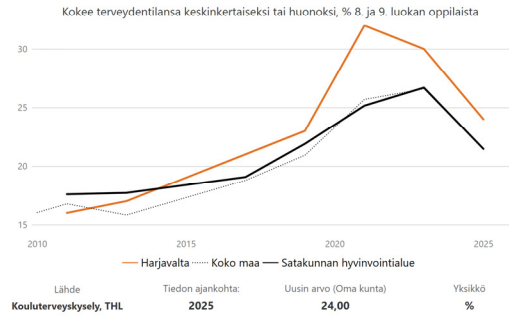
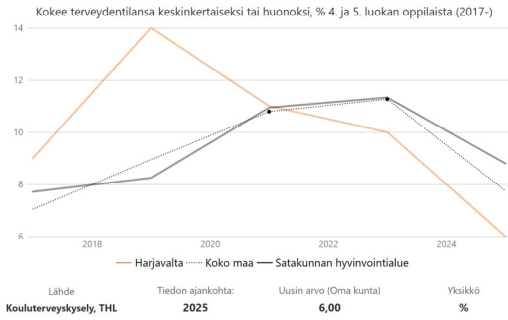
Ehkäisevä päihdetyö on osaltaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen ja yhteiskunnalle.

Tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. Laki ehkäisevästä päihdetyöstä tuli voimaan vuonna 2015. Lain mukaan ehkäisevään päihdetyöhön kuuluu alkoholi-, tupakka-, huume ja rahapelihaittojen ehkäisy. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa valtakunnallisesti ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista ja ohjauksesta. Ehkäisevä päihdetyö kuuluu ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevan lain mukaan kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviin.

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on parantaa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Tavoitteeseen päästään edistämällä päihteettömiä, savuttomia ja nikotiinittomia elintapoja. Tavoite voidaan saavuttaa myös ehkäisemällä ja vähentämällä päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä sekä rahapelaamista ja niistä aiheutuvia haittoja sekä lisäämällä ymmärrystä niihin liittyvistä laajemmista ilmiöistä. Työ edistää osaltaan perus- ja ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa sekä tukee ammattilaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kykyä ymmärtää eri taustoista tulevia ihmisiä.

Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Sen tulee perustua monialaiseen yhteistyöhön päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan sekä käytävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin. Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kehittää ja ohjaa ehkäisevää päihdetyötä valtakunnallisesti yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Lupa- ja valvontavirastot ohjaavat toimialueensa ehkäisevää päihdetyötä ja tukevat toimialueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä. Ehkäisevää päihdetyötä kunnassa voidaan kuvailla siten, että se edistää laajassa yhteistyössä tehtynä päihteettömiä elintapoja vahvistamalla suojaavia tekijöitä ja vähentämällä riskitekijöitä. Ehkäisevä päihdetyö tulee kohdistaa kaikenikäisiin kuntalaisiin. Jo varhaiskasvatuksessa voidaan alkaa vahvistamaan yksilön suojatekijöitä ja riippuvuuksilta suojaavia tekijöitä. On tärkeää kaikissa ikäluokissa pyrkiä pienentämään riskiä lisäävien tekijöiden vaikutuksia. Työssäkäyvien ja ikääntyneiden työ- ja toimintakyvystä kannattaa huolehtia, sillä päihteet ja riippuvuudet kuormittavat niitä. Ehkäisevä päihdetyö vähentää päihteiden käytön haittoja, lisää ymmärrystä päihdeilmioistä sekä edistää päihteitä käyttävien oikeuksia. Toimiva kokonaisuus syntyy eri toimijoiden samansuuntaisista toimista, joten yhteisten tavoitteiden määrittäminen kaupungin eri toimijoiden kesken on tärkeää.

4.4 Terveydentila

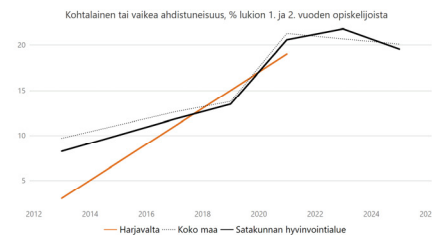
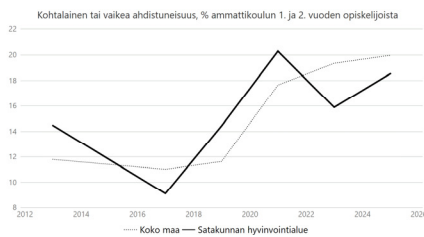
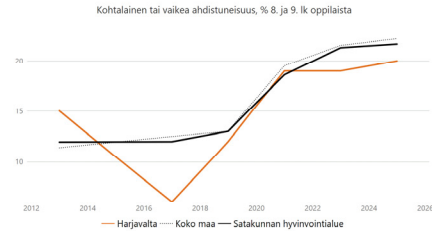
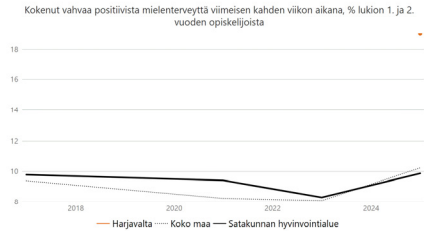
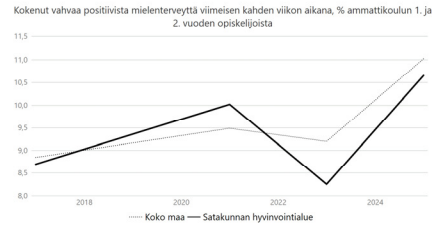
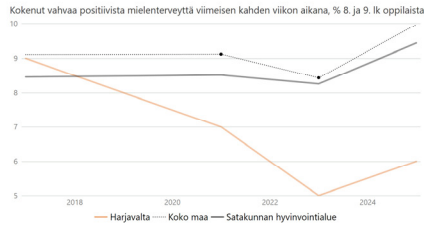

Terveydentilaan liittyen Harjavallassa 4. ja 5. luokkalaiset kokevat terveyden tilansa keskimääräistä paremmaksi verrattuna muuhun maahan. 8. ja 9. luokkalaisilla taas tilanne on heikompi kuin koko maassa.

Tervehampaisten osuus noussut Harjavallassa ja erottuu positiivisesti verrattuna muuhun maahan.

Sairastavuusindeksi poikkeuksellisen korkea.

4.5 Mielenterveys

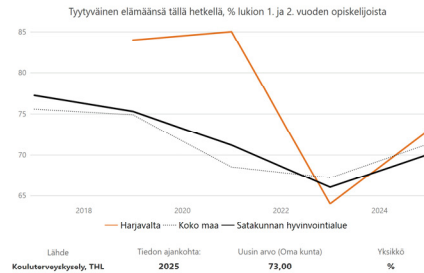
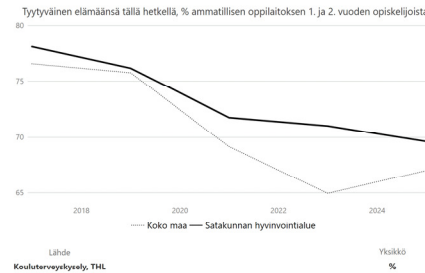
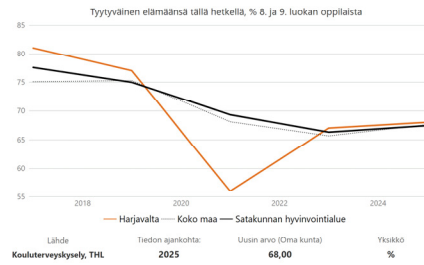
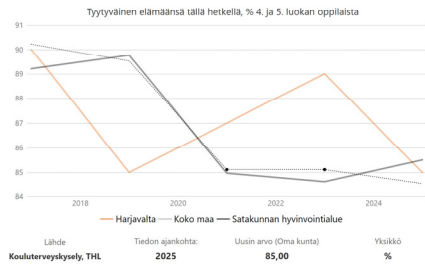

Koulunuorisotyöntekijä aloitti hankerahalla syyskuussa 2025 ja toiminnasta on jo nyt saatu hyvää palautetta. Kiitosta on tullut mahdollisuudesta kiirettömään keskusteluun ja kohtaamiseen oppilaiden kanssa sekä yhteisöllisyyttä lisäävistä tapahtumista ja toiminnasta.

Opiskeluhuollon siirryttyä hyvinvointialueelle, oppilashuollon palvelut ovat heikentyneet. Kuraattorin työhön kuuluvaan yhteisölliseen työhön ei riitä enää aikaa, vaan kaikki aikaa menee yksilötyöhön ja sekään ei ole riittävä.

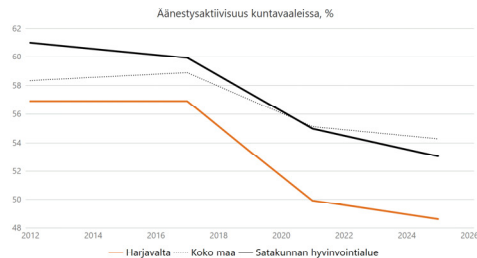
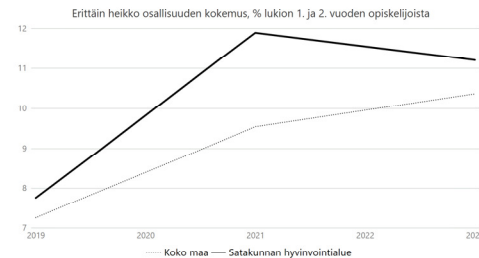
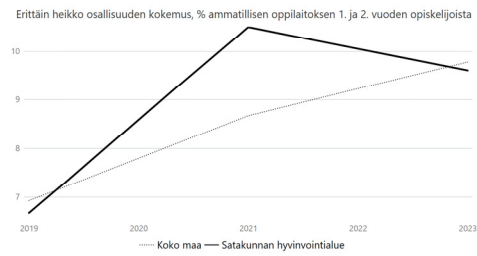
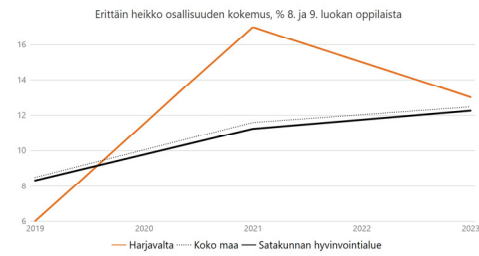
Psykologipalvelut ovat alle lakisääteisen ja lääkäripalveluissa on ollut vajausta.

4.6 Elämänlaatu

Tyytyväisyys omaan elämäänsä vaihtelee näissä indikaattoreissa voimakkaasti verrattuna toisiinsa ja verrattuna muuhun maahan. Yksikään indikaattori ei noudattele koko muun maan trendejä tässä aiheessa. Kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin notkahduksen (2020–2021) arvellaan liittyvän koronavuosiin valtakunnallisesti. Alakoululaisten tyytyväisyys ollut aiemmin merkittävästi positiivinen, mutta siinä tapahtunut notkahdus. Yläkoululaisten indikaattori tasaantunut valtakunnalliselle tasolle.

4.7. Osallisuus

Osallisuus tarkoittaa ihmisen kokemaa ja konkreettista kuulumista yhteiskuntaan, paikallisyhteisöihin ja elämistä itselle sopivalla tavalla. Tähän kuuluu voimaantuneisuus ja kyvykkyys olla kulloistenkin voimavarojensa mukainen aktiivinen toimija sekä omassa elämässään että yhteiskunnassa. Osallisuutta kokeva tulee kuulluksi ja nähdyksi toivomallaan tavalla ja edistää itselleen tärkeitä asioita. Kunnan tehtävänä on tarjota osallistumismahdollisuuksia, tukea omaehtoista toimintaa ja hyödyntää kuntalaisten ja yhteisöjen asiantuntijaosaamista.

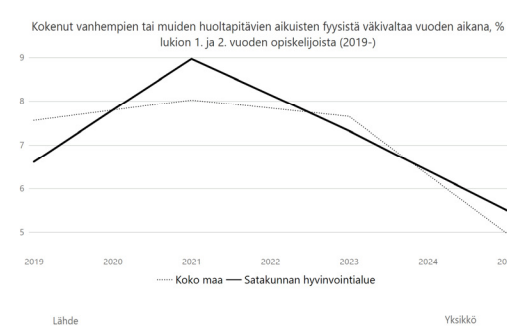
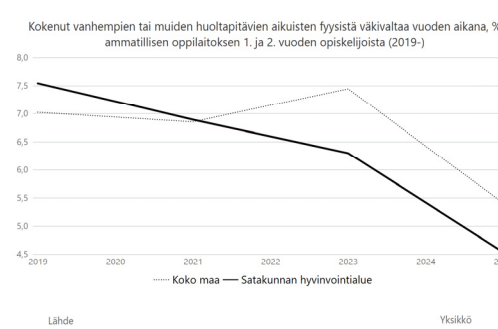
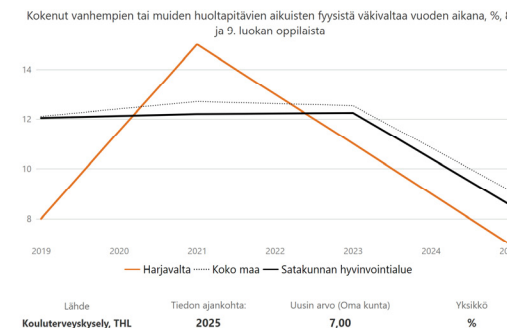
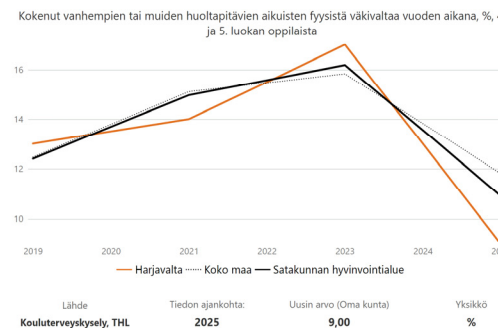
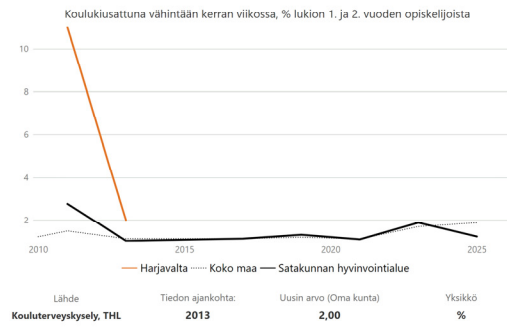
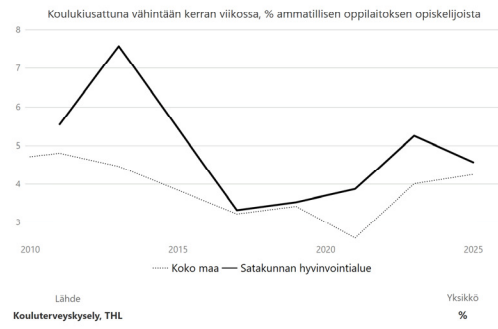
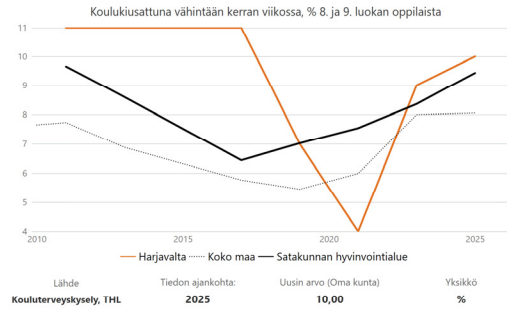
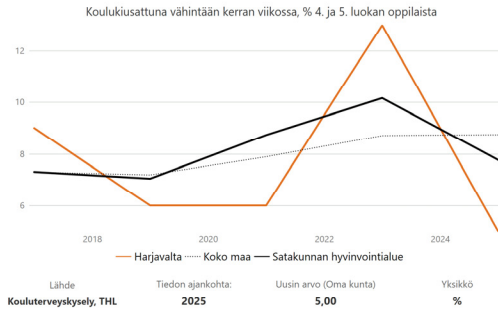
Lasten osallisuutta edistämään perustettiin lapsiparlamentti.

Kaikissa kouluissa toimii aktiivisesti oppilaskuntien hallitukset. Heitä kuullaan mm. koulun eri suunnitelmien teossa ja he voivat suunnitella erilaista ohjelmaa koulupäiviin mm. teemapäiviä.

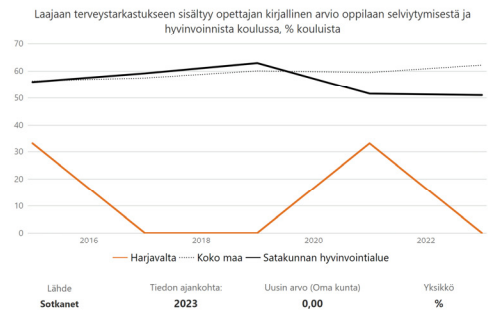
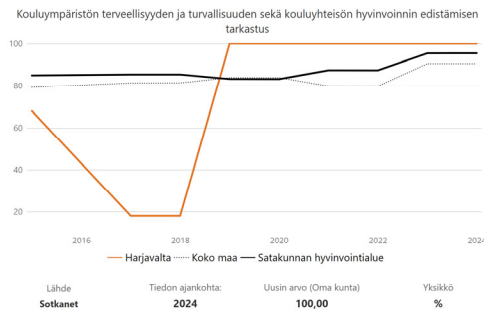
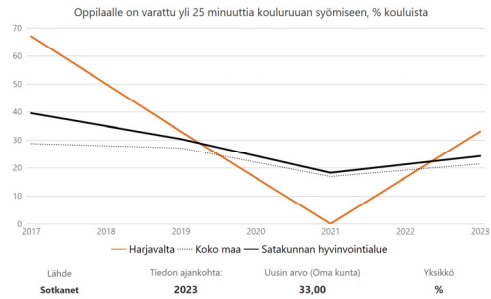
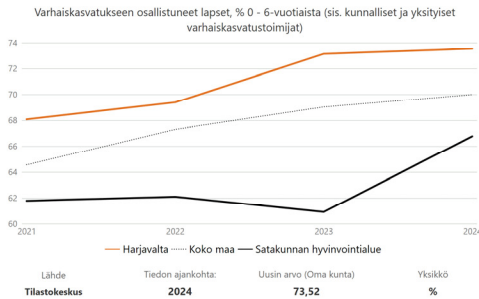
Harjavallan kaupungilla on erillinen osallisuusohjelma. Osallisuusohjelma perustuu ohjaaviin asiakirjoihin, kuten Harjavallan kaupunkistrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan. Kuntalaisten osallisuuden edistämiseen ohjaa myös lainsäädäntö kuten perustuslaki, kuntalaki, liikunta- ja nuorisolaki. Osallisuusohjelmassa pohditaan osallisuutta keinona rakentaa yhteisöllistä Harjavallaa asukkaiden ja kaupunkiorganisaation näkökulmasta. Ohjelmassa osallisuus tehdään näkyväksi ja

määritellään käytännön keinoja osallisuuden lisäämiseksi. Osallisuusohjelma on yksi kaupungin hyte-suunnitelmiin kuuluva ohjelma (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen)

4.8 Turvallisuus

4.9 Sivistystoimi

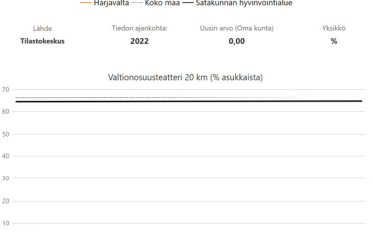
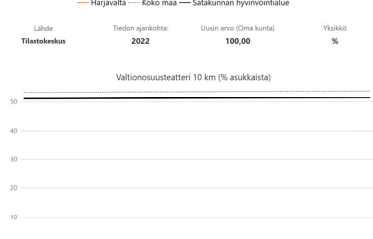
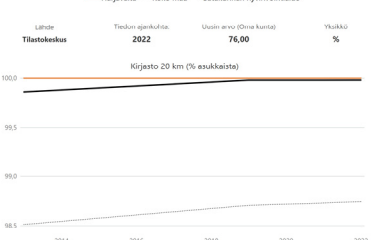
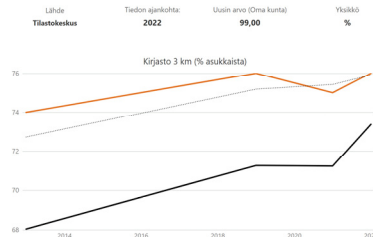
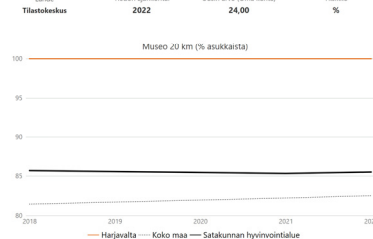
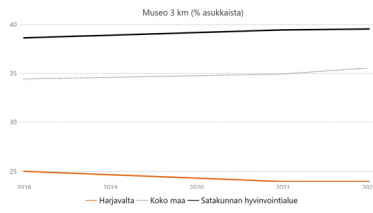
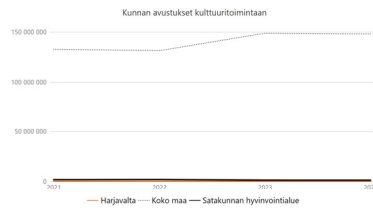
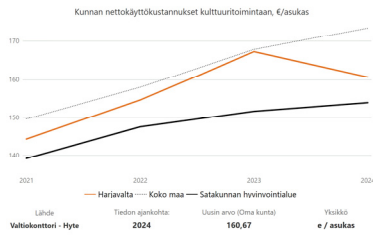
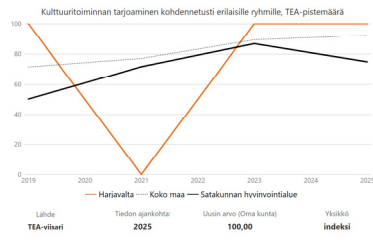

Varhaiskasvatusta on järjestetty Joenrannan, Pohjoisrannan ja Vinnarin päiväkotien tiloissa. Kunnallista perhepäivähoitoa on tarjottu kolmen perhepäivähoitajan voimin. Harjavallassa on jonkin verran vuorotyöperheitä, joille on lakisääteisesti tarjottava ympärivuorokautista varhaiskasvatusta. Vuorohoito on järjestetty Vinnarin päiväkodin kahdessa ryhmässä.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus Harjavallassa on korkea. Perheille on tarjottu asiakaslähtöistä ja ammattitaitoista varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksessa on huomioitu tuen tarpeisten lasten ryhmissä riittävä henkilöstöresurssi. Perheiden arvio varhaiskasvatustarpeiden tasosta on noussut. Asiakastyytyväisyyskyselystä saadun palautteen perusteella arvio varhaiskasvatuksesta on 4,5 ja arvio varhaiskasvatusympäristöstä on 4,4. **NPS-arvo on 64** (jos NPS-arvo on enemmän kuin 50, on tulos erinomainen), **keskiarvo 9** asteikolla 1–10.

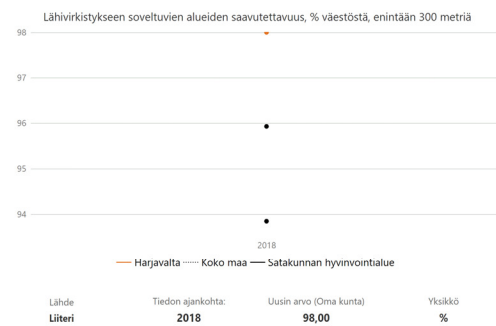
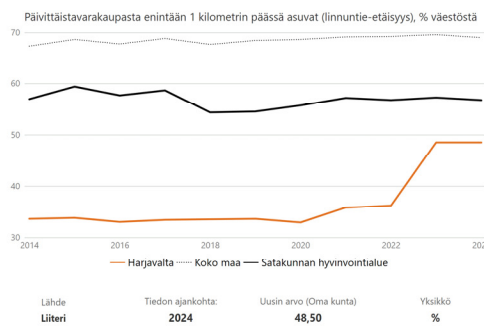
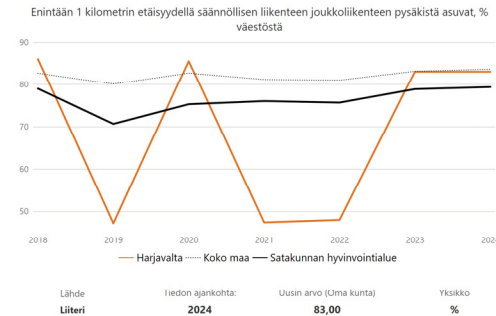
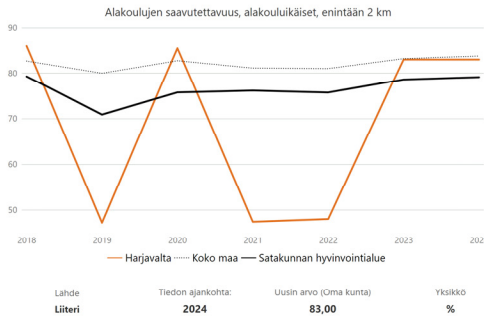
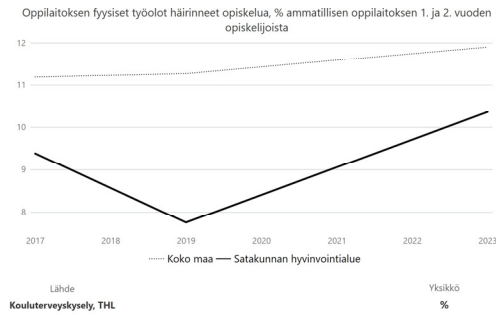
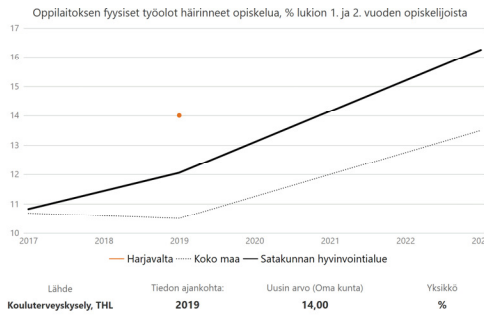
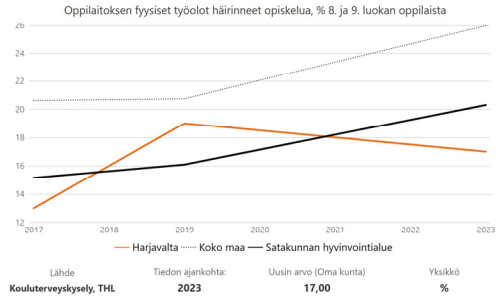
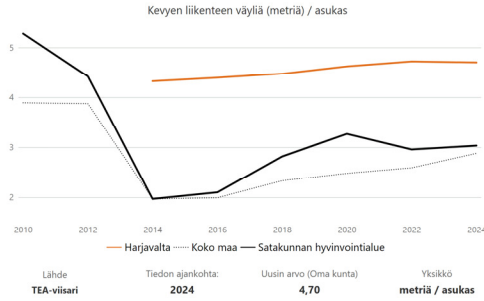
Ruokailuihin pyritään varaamaan lapsille riittävä aika. Asiaa tarkastellaan ja kehitetään tarpeen mukaan.

4.10 Kulttuuritoimi

Kirjasto ja museo ovat saavutettavia palveluita kaupungin asukkaille. Lisätietoa kohdassa **Hyvinvointi toteutuu laadukkaissa peruspalveluissa.**

4.11 Tekninen ja ympäristötoimi

Kevyen liikenteen väyliä merkittävästi parempi määrä asukasta kohden verrattuna koko maahan.

Vuosivertailuissa isoja heittoja. 0=tulos indikaattorissa, kyselyyn ei ole vastattu.

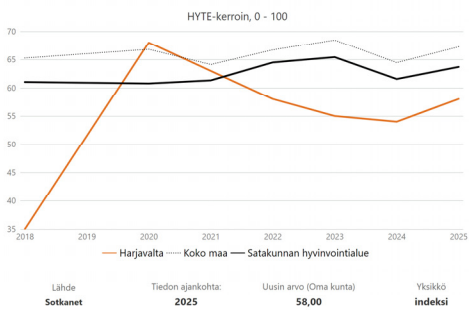
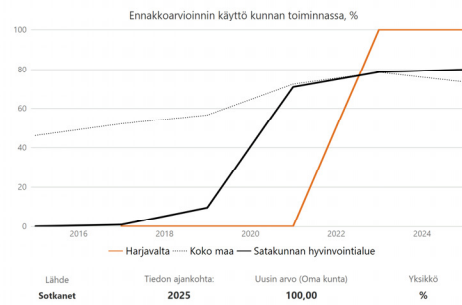
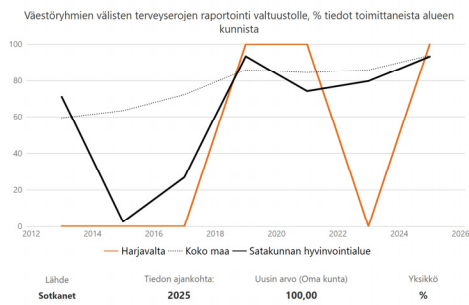
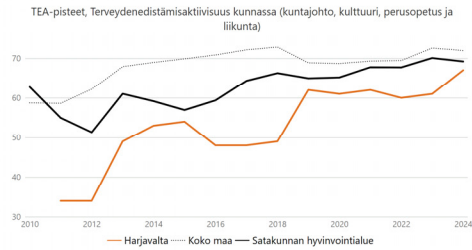
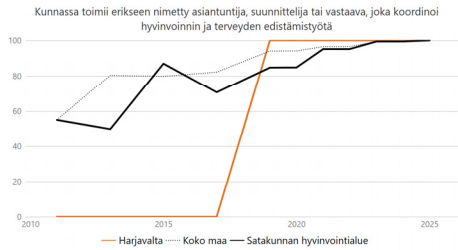
4.12. Liikunta- ja nuorisotoimi

Liikunnan indikaattoritiedoissa positiivinen muutos.

Nuorisotyöstö ja etsivästä nuorisotyöstä kerrottu lisää kohdassa **Hyvinvointi toteutuu laadukkaissa peruspalveluissa.**

4.13 Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen rakenteet kunnassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kaventaa terveyseroja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioita Harjavallan kaupungilla koordinoi hyvinvointipäällikkö.

Harjavalltaan on nimetty Hyvinvointityöryhmä, jonka jäsenten tehtävänä on tuoda oman toimialueensa asioita ryhmään ja toisaalta vastata hyte-asioiden viennistä omille palvelualueilleen.

Hyvinvointityöryhmä vastaa hytedokumenttien ja hyvinvointikertomustyön etenemisestä. Jäsenet vastaavat oman organisaationsa osalta hyvinvointi-indikaattorien ja mittarien valinnasta sekä niiden tulkinnasta. Vuonna 2025 hyvinvointityöryhmän kokoukset pidettiin teemoitettuina: ehkäisevä päihdetyö, varhaiskasvatus, perheet, nuoret ja koulu.

Kaikki kaupungin toiminta mikä edistää osallisuutta ja ehkäisee yksinäisyyttä, voidaan nähdä osana hyte-toimintaa.

Vaikuttamistoimieliminä Harjavallassa toimivat hyte-työn osalta lapsiparlamentti, seuraparlamentti ja vanhus- ja vammaisneuvosto.

Lapsiparlamentti tukee lasten oikeutta osallistua ja mahdollisuutta vaikuttaa oman elinympäristön kehittämiseen ja päätöksentekoon. Lapsiparlamentti on alakoululaisten lasten vaikuttamiskanava. Lapsiparlamentti on osoitus lapsiystävällisestä kunnasta ja lapsivaikutusten arvioinnista.

Lapsiparlamentti aloitti toimintansa vuonna 2025 ja kokoontuu jatkossa 3–4 kertaa vuodessa. Lapset valmistelivat asioita omissa kouluissaan ja toivat asiat lapsiparlamenttiin käsiteltäväksi. Aiheita olivat mm. koulun terveiset, kannanotto, aloitteet ja kysymykset. Koulukohtaiset lapsiparlamenttiohjaajat vastasivat koulukohtaisesta toiminnasta.

Kokoonpano

12 jäsentä (6/alakoulu), 4.–6.-luokkalaisia

koulukohtaiset lapsiparlamentin ohjaajat/vastuuopettajat

hyvinvointipäällikkö

2 luottamushenkilöä ns. valtuustokummit

Harjavallan seuraparlamentti perustettiin neuvoa-antavaksi toimielimeksi keväällä 2025. Seuraparlamentin tavoitteena on lisätä sekä yhdistysten välistä että yhdistysten ja kaupungin välistä yhteistyötä. Seuraparlamentti on asiantuntijaelin, jolla ei ole päätösvaltaa kuntaorganisaatiossa. Parlamentin jäsenille ei makseta kokouspalkkioita. Toiminnan tavoitteena on kuntalaisnäkökulman tuominen päätöksentekoon, yhdistystoiminnan aseman vahvistaminen, hyvinvoinnin lisääminen

niin liikunnan kuin kulttuurinkin keinoin sekä voimavarojen keskittäminen yhteisiin tavoitteisiin ja tapahtumiin. Seuraparlamentin pöytäkirjat tuodaan tiedoksi sivistyslautakunnalle.

Seuraparlamentti koostuu parlamentista (= hallitus) ja foorumista (yhdistysfoorumit keväällä ja syksyllä).

Parlamenttiin kuuluu 7 yhdistysten edustajaa.

Parlamentti kokoontaa 2–6 kertaa vuodessa + muu yhteistyö.

Kahden vuoden välein foorumissa (syksyllä) valitaan uudet jäsenet.

Seuraparlamentilla on puheenjohtaja, sihteeri sekä muu jäsenistö.

Kaupungin edustajina parlamenttiin kuuluvat vapaa-aikasihteeri ja hyvinvointipäällikkö. Lisäksi seuraparlamentti voi kutsua muilta toimialoilta tarvittaessa asiantuntijoita.

Seuraparlamentti kutsuu tarvittaessa asiantuntijoita kokouksiin.

Seuraparlamenttiin kuuluu kerrallaan seitsemän (7) seurajäsentä, jotka Foorumi on keskuudestaan valinnut. Seuraparlamentin jäseniä ovat Harjavaltaan rekisteröityjen yhdistysten tai seurojen edustajia. Edustajan ollessa estynyt seura voi lähettää kokoukseen varajäsenen seuran hallituksesta. Seuraparlamentin päätökset tehdään enemmistön päätöksellä. Jokaisella yhdistyksellä on 1 ääni riippumatta lajista tai jäsenmäärästä. Tasatilanteessa ratkaisee puheenjohtajan ääni. Seuraparlamentin puheenjohtaja valitaan foorumissa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Poikkeuksena ensimmäisellä kerralla (2025) puheenjohtaja valittiin seuraparlamentin ensimmäisessä kokouksessa. Seuraparlamentti kokoontui aktiivisesti ja järjesti YHDESSÄ- yhdistysmessut.

2025 Harjavallassa muodostettiin **vanhus- ja vammaisneuvosto** ja entiset erilliset neuvostot lopettivat toimintansa sinällään. Vanhus- ja vammaisneuvoston tarkoituksena on edistää ikäihmisten ja vammaisten hyvinvointia. Vanhus- ja vammaisneuvosto on kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamisväylä erityisesti ikääntyneitä väestöä ja vammaisia henkilöitä koskevissa asioissa. Vanhus- ja vammaisneuvosto on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton.

Neuvosto edistää kaupungin, viranomaisten, ikäihmisten, vammaisten sekä 3. sektorin yhteistyötä.

Neuvosto edistää ikäihmisten ja vammaisten osallistumista, osallisuutta ja vaikuttamista kunnalliseen päätöksentekoon. Neuvosto seuraa ikäihmisten ja vammaisten näkökulmasta kunnan päätöksentekoa.

Neuvosto voi omalla toiminnallaan lisätä kohderyhmänsä omaehtoista toimintakyvyn ylläpitämistä sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Neuvosto voi tehdä esityksiä ja aloitteita kaupungin päätöksentekoon kohderyhmänsä koskevissa asioissa.

Neuvosto valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikausi alkaa pääsääntöisesti kesäkuussa ja päättyy toukokuuhun. Neuvostossa on 8 varsinaista jäsentä ja 8 varajäsentä, jotka kaupunginhallitus nimeää järjestöjen esityksistä. Neuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kaupunginhallitus nimeää neuvostoon edustajansa ja hänelle varaedustajan. Neuvostoon nimetään sihteerin kaupungin työntekijöistä. Lisäksi neuvostossa on edustuspaikat kirjastolla ja seurakunnalla.

Puheenjohtajan tehtävänä on kokouksen koollekutsuminen ja käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelu. Neuvosto kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Neuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja ja yli puolet jäsenistä. Neuvosto kokoontuu puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kokouskutsusta, joka lähetetään viimeistään 7 päivää ennen kokousta. Jäsenen ollessa estynyt saapumasta kokoukseen, on siitä ilmoitettava kokouksen puheenjohtajalle ja sihteerille. Jäsen kutsuu itse varajäsenen tilalleen. Kokouksista pidetään pöytäkirjaa sihteerin toimesta. Sihteerin toimittaa pöytäkirjan neuvostolle kokousten jälkeen n. kahden viikon kuluessa. Neuvoston pöytäkirjat lähetetään tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Tapahtumia 2025:

04/2025 Hyvinvoiva Harjavalta päivä yhteistyössä DIAKin opiskelijoiden kanssa.

04/2025 Pääsiäistapahtuma kirjastossa

08/2025 Harjavallassa julistettiin valtakunnallinen Koulurauha.

10/2025 Vanhustenviikon tapahtumia yhteistyössä kaupungin yksiköisen kanssa.

11/25 Ehkäisevän päihdetyön tapahtuma

11/25 Ota lapsi mukaan töihin -päivä

+ yhteistyö useissa erilaisissa tapahtumissa esim. talojen ja pihojen tarinat, iltatorit, yhdistysten tapahtumat

Harjavallan kaupungin hyvinvointipäällikkö toimii **ehkäisevän päihdetyön** yhdyshenkilönä. Ehkäisevän päihdetyön verkoston kokoaa Satakunnan hyvinvointialue. Hyvinvointikoordinaattori välitti tietoa erilaisista koulutuksista ja tapahtumista liittyen ehkäisevään päihdetyöhön. Ehkäisevän päihdetyön teemaviikot näkyivät kaupungin viestinnässä ja nuorisotilalla. Harjavallan kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmä toimi hyvinvointiryhmän alaisuudessa. 2025 marraskuussa Harjavallassa vietettiin EPT-viikkoa järjestämällä vanhempainilta ept-teemalla.

Harjavallan kaupungin HYTE-työssä tehtiin ahkeraa yhteistyötä **yhdistysten** kanssa yhdistysvierailuilla ja yhdistysfoorumeissa. Hyvinvointipäällikkö vieraili ahkerasti kutsuttuna paikallisten ja alueellisten yhdistysten tilaisuuksissa.

Harjavallan kaupunki on valinnut digi-hytepalveluksi Commu -auttamisen sovelluksen.

Harjavallassa voimassa olevat **hyte-dokumentit**: ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, osallisuusohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, vammaispoliittinen ohjelma ja viimeisin laaja hyvinvointikertomus.

Ohjausryhmät ja hankeosallisuus:

- Leader Karhuseudun Osallisuutta Karhuseudulla -hanke
- Päihde ja pelivapaasti Satakunnassa ohry
- Rajattomasti liikuntaa ohry

Hyteverkostot:

- Harjavallan kaupungin oma hyvinvointiryhmä
- Hyvinvointialueen koordinoima hyte-työryhmä
- Kuntien keskeinen hyte-verkosto

- Hyvinvointialueen koordinoima kohtaamispaikkaverkosto
- Hyvinvointialueen koordinoima perhekeskusverkosto
- Henkilöstökoulutustoimijoiden verkosto (Osaava Satakunta)

Harjavalan kaupungissa hyte-työtä koordinoi hyvinvointipäällikkö Riikka Lammi.

Hyvinvointi-indikaattoreista raportoitiin laajasti sivistyslautakunnalle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuonna 2025.

TEA-pisteissä positiivinen muutos ja hyte-kerroin pienoisesä nousussa.

5. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Osallisuusohjelma

Hyvinvointiohjelma

Lasten ja Nuorten hyvinvointisuunnitelma

6. Käsittely toimielimissä

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto